

مدت جلسه: ۲ ساعت

مکان آموزش: دانشکده پزشکی

نوع درس (نظری / عملی، حضوری / مجازی): نظری، حضوری / مجازی

موضوع درس: اخلاق پزشکی

نام دوره: موازین اخلاقی آغاز حیات

گروه هدف: کارآموزان پزشکی عمومی

اطلاعات مسئول درس

رتبه علمی: استادیار

نام و نام خانوادگی: دکتر محمد محمدی

تلفن محل کار: ۰۵۱۳۸۰۰۲۱۰۵

تلفن تماس:

پست الکترونیک: mohammadimh@mums.ac.ir

توصیف کلی درس:

این درس با عنوان «موازین اخلاقی در آغاز حیات» به بررسی بنیادین‌ترین پرسش‌های اخلاقی و حقوقی و شرعی در ارتباط با شکل‌گیری و استمرار زندگی انسانی می‌پردازد. حیات، به‌عنوان ارزش والای انسانی، جایگاهی محوری در اندیشه‌های فلسفی، دینی و حقوقی دارد و پاسداشت آن وظیفه‌ای مشترک میان فرد و جامعه محسوب می‌شود. در این چارچوب، مسئله سقط جنین یکی از مهم‌ترین مباحث است که همواره محل مناقشه میان دیدگاه‌های اخلاقی، پزشکی و حقوقی بوده است؛ زیرا از یک سو حق مادر بر سلامت و اختیار بدن مطرح می‌شود و از سوی دیگر حق جنین بر زندگی و رشد. علاوه بر این، روش‌های نوین کمک‌باروری همچون لقاح مصنوعی و انتقال جنین، امکان دستیابی به فرزندآوری را برای زوج‌های نابارور فراهم کرده‌اند، اما پرسش‌های اخلاقی و اجتماعی متعددی را نیز به همراه دارند؛ از جمله جایگاه جنین‌های مازاد، مشروعیت استفاده از سلول‌های جنسی هدایی و پیامدهای فرهنگی و خانوادگی این فناوری‌ها. این درس با رویکردی میان‌رشته‌ای تلاش می‌کند تا میان پیشرفت‌های علمی و فناوری از یک سو و اصول اخلاقی و کرامت انسانی از سوی دیگر تعادل برقرار سازد و دانشجویان را به تأملی عمیق در باب مسئولیت‌های فردی و اجتماعی در آغاز حیات انسانی فراخواند.

هدف کلی:

هدف کلی از ارائه درس «موازین اخلاقی در آغاز حیات» آن است که دانشجویان با چالش‌های اخلاقی، حقوقی و اجتماعی مرتبط با آغاز زندگی انسانی آشنا شوند و توانایی تحلیل و ارزیابی دیدگاه‌های مختلف را به دست آورند. این درس می‌کوشد میان پیشرفت‌های علمی در حوزه پزشکی و فناوری‌های نوین باروری با اصول اخلاقی و کرامت انسانی تعادل برقرار سازد و مسئولیت‌پذیری فردی و اجتماعی را در این زمینه تقویت کند.

اهداف رفتاری:

در پایان این درس دانشجو باید به این توانمندی‌ها دست پیدا کند:

۱. شناخت اهمیت حیات انسانی: توانایی توضیح جایگاه و ارزش بنیادین زندگی در چارچوب اخلاقی، دینی و حقوقی.
۲. تحلیل مسئله سقط جنین: بررسی دیدگاه‌های مختلف درباره سقط جنین و تشخیص ابعاد اخلاقی، پزشکی و اجتماعی آن.
۳. ارزیابی روش‌های کمک‌باروری: بیان مزایا و چالش‌های اخلاقی فناوری‌هایی مانند IVF و تلقیح مصنوعی، رحم جایگزین.
۴. توانایی مقایسه دیدگاه‌ها: مقایسه میان رویکردهای دینی، فلسفی و علمی در آغاز حیات.
۵. تقویت مهارت گفت‌وگ و استدلال: مشارکت فعال در بحث‌های کلاسی و دفاع منطقی از دیدگاه‌های خود.
۶. توجه به مسئولیت اجتماعی: درک نقش فرد و جامعه در پاسداشت کرامت انسانی و تصمیم‌گیری‌های اخلاقی.
۷. این اهداف رفتاری کمک می‌کنند دانشجویان نه تنها دانش نظری کسب کنند، بلکه توانایی عملی در تحلیل و تصمیم‌گیری اخلاقی نیز به دست آورند.

محتوای آموزشی:

پاورپوینت

روش تدریس:

مسئله محور، تعاملی با طرح پرسش از دانشجویان بر اساس کیس‌های مرتبط و در انتهای درس توضیح هر یک از کیس‌های مطرح شده

زمان (دقیقه)	روش تدریس	نوع فعالیت

۵ دقیقه		زمینه سازی و مقدمه معارفه، برقراری ارتباط، معرفی درس، ایجاد انگیزه، ارزشیابی تشخیصی، ...
۱۰ دقیقه		کیس های اخلاقی مرتبط با سقط جنین
۵		تعریف حیات، سقط جنین
۱۵		دیدگاه موافقین و مخالفین سقط جنین و احکام شرعی
۵		قانون سقط درمانی
۵		کیس های اخلاقی مرتبط با روش های کمک باروری
۱۰		انواع روش های کمک باروری
۱۵		دیدگاه موافقین و مخالفین و احکام شرعی
۵		قانون اهدای جنین
۵		رحم جایگزین
۵ دقیقه		جمع بندی و نتیجه گیری
۵ دقیقه		تجربه عملی / تکلیف دانشجوی

ارائه محتوا
و سرفصل
ها

مواد و وسایل آموزشی مورد نیاز:

رایانه و دیتاپروکتور و وایت برد و ماژیک

منابع مطالعه:

کتاب دو جلدی «پزشک و ملاحظات اخلاقی» - دکتر باقر لاریجانی